ԵՒՐՈՊԱ

Քաղաքական Լրագիր

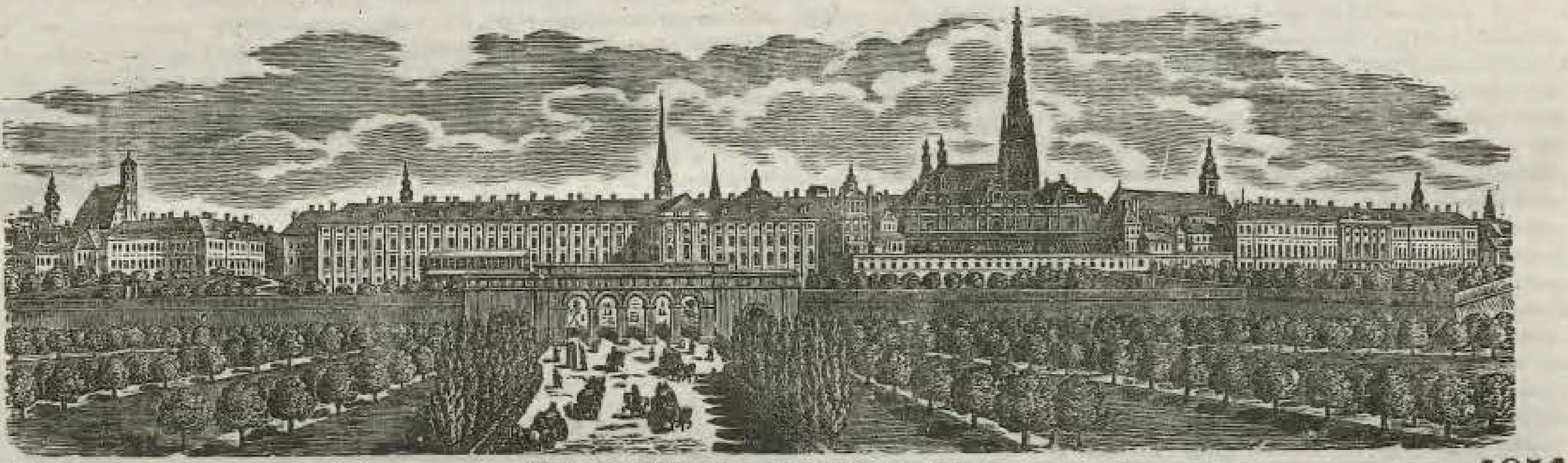

Թիւ 8 — 25 (13) ՓԵՏՐՈՒԱՐԻ — 1851

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՂԼԻԱ․ Հասարակապետութեան գահերէցին համար ժողովրդեան սակ կը ժողվեն։
ԱՆԳՂԻԱ․ Խորհրդարանին մէջ կրօնական նիւթերուն վրայ եղած խօսքերը։ Ուղղափառաց [illegible]։
ԳԵՐՄԱՆԻԱ․ Երեսփոխանաց ժողովը։ — Պրուսիոյ Խորհրդարանին խօսքերը։
ԱՒՍՏՐԻԱ․ Օսմանեան տէրութեան դեսպանը [illegible]։
ՀՌՈՄԱՅԵՑՒՈՑ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆ․ [illegible]։
ԻՏԱԼԻԱ․ [illegible]։
ՊՈՐԹՈՒԳԱԼ․ [illegible]։
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆ․ [illegible]։
ՄԻՍՈՒԹՐՈՆԻԱՆՆԵՐ․ ԱՄԵՐԻԿԱ․ [illegible]։ — [illegible]։
[illegible]․ [illegible]։
ԲԵՐՈՅԵՏՆԱՆ․ [illegible]։ — [illegible]։

ԳԱՂՂԻԱ

ՓԱՐԻԶ, փետրուարի 20։ Մինիստրաց խորհուրդը հետեւեալ յօդուածը կը հրատարակէ։ «Ազգաժողովոյն մէջէն շատերը յառաջուրնէ գուշակելով որ Հասարակապետութեան գահերէցին խնդրած սակը առաջարկութիւնը պիտի՛ մերժուի, սկսան անթիւ տարադրութիւններ պատրաստել, որ գահերէցին համար սակ ժողվեն։ Ամէնքը Հասարակապետութեան գահերէցին փոխանդը մեծ հաճութեամբ ու բարի միտութեամբ նշան մին է․ գահերէցին սիրան անկից շատ շարժած է, եւ ան անհուն շնորհակալ կ՚ըլլայ՝ որոնք աւանկ մտածութիւն ունեցան իրեն օգնութեան համանելու։ Բայց անանկ կը համարի որ իւր հպատակաց սիրոյն համար պէտք է որ իր անձնական օգուտը զոհէ։ Գիտէ որ ժողովուրդն իրեն պարտքուն ուզեր ընել, եւ անիկայ բաւական կը համարի։ Աստի եւ ան տարադրութիւնները չ՚ընդունիր, պէտքն որ ազգային պետ. ու խնդրանքով այ եղած ըլլան։ — Թէպէտեւ Լուդ․ Նաբօլէոն աս կերպով ժողովրդեն սակ ժողվելը չընդունեցաւ, բայց ինչպէս քանի մը լրագիրներ կը հաստատեն՝ կ՚երեւայ որ աս տարադրութիւնները պատրաստողներն իրենց գխաւորութենէն ետ պիտի՛ր չկենան։ Եւէ լրագիրը անցյա 13ին 6 հազար անուններ կը հրատարակէ, որոնք աս տարադրութիւնները ժողվելու իրենց գիրենք պատրաստ կը ցուցընեն, եւ ուրիշ մէկը գաւառներու մէջ շատ տեղեր ժողոված տարադրութիւնները նոյն լրագրին միջոցաւ կը հրատարակէ։ Բայց ուղղհետեւ յայտնի է թէ Լուդ․ Նաբօլէոն աս ժողված ստակը դարձնել ընդունիլ պիտի չուզէ, անոր համար կը մտածեն անոր մեծ պալատ մը գնել, եւ կամ մեծագին արտեւստական գործ մը պարգեւ տալ։ — Պինէլեան լուրի լրագրին խմբագիրը Պր․ Վէռոն նոյն Եէջ լրագրին մէջ կ՚առաջարկէ, որ գահերէցին համար Մոնժէոյին պալատը գնուի, որն որ յառաջոյն Հորդէնսիա Թագուհուն էր, ու հիմա Սպանիոյ Թագուհւոյն մայրը Քրիստինէ մայր Թագուհւոյն սեպհականութիւնն է։ — Կ՚ըսուի որ Պալատէ ռոյեէ գործարանին իշխանութիւնը պիտի՛ր չափաւորուի, եւ անցյա 10էն եղած փոքր կարգադրութիւններէն զատ՝ փոփոխի բանակին վրայ նոր կարգադրութիւններ պիտի՛ր ըլլան։

ԱՆԳՂԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ, փետրուարի 11։ Երէկուան պատգամաւորաց խորհրդին մէջ Լորտ Ռասէլին առաջարկութեան վրայ եղած վէճը շարունակուեցաւ։ Մեր Ջօն Ռոսսիլի բուն առաջարկութիւնը ժողովականացս առջեւ դրուիլ եւ բառ առ բառ գլխաւոր մասնկին Ա․ Եկեղեցական պատուանուն ընդունողներուն վրայ 100 փաւնդ տուգանք տալ կ՚ուզէ, Բ․ նոյն պատուանուն ունեցողներուն անոր զօրութեամբը գործած գործերուն անվաւեր սեպուիլ եւ Գ․ Առաջինին պատուանուն ունեցողներուն ձգուած կամ պարգեւուած ստակը աէրութեան ձգուած սեպուիլ։ Աս մըսի նաէր առաջարկութեան կողմն անանդրեալ գէմ խօսելէն ետեւ Պր․ Ռեէյնոլտս խօսելու սկսաւ, եւ ազգու խօսքերով ցուցուց որ աս յառաջարկութիւնն չէ թէ Քաղաքաւորական այլ Անգղիական եկեղեցւոյն կողմանէ է։ Անգղիոյն տէրութեան եկեղեցին, ըսաւ, ան Լեոպաթեան իր 6 միլիոն տարեկան մտաւորին եւ իր 16.000 քահանաներովը՝ որոնց դլուխը Գերագոյն պայքարի է՝ եւ պաշտ Անգղիոյ եւ Իռլանտայի բոլոր կողմերը պատած, հոգւոյն ծառայել որ ուրիշ եկեղեցի մ՚ալ յառաջ երթայ, միայն իր ժամանակաւոր բանելը կորսնցընելու վախին համար։ Գործնել ցուցուց որ աս օրինաւորութիւնը՝ միայն քաղաքական մին է, որուն եւ ոչ մէկ պատճառաւոր մասը մը մատնակից եղած է։ Ռէյնոլդսէն ետքը քանի մը հոգի ալ խօսեցան եւ 59 քուէի դէմ 364 քուէով որոշուեցաւ որ վէճը շարունակէի օրուան (փետրուարի 12ին) ձգուի։

Որովհետեւ սոր դարձեալ նոյն խնդրոյն վրայ սկսաւ խօսուիլ, եւ նախ Պր․ Հավրս խոստիթութիւն վերջոյն՝ Երրէ, ուղղափառ, ըսաւ, պարտական եմ առաջարկութեան դէմ խօսիլ։ Պապին աանն իմ համայնք եւ միանգամայն կրօնական ազատութիւն կ՚ուզեմ պաշտպանել։ Ըսէէ եւեւ սկսաւ ցուցընել որ անհիմն կարծիք է ըսելը թէ աւանդ Թագաւորին համանուսնբեան՝ աստնեալին եպիսկոպոսն մը հաստատած չէ։ Ինչու համար, ըսաւ, Անգղիայի կաթողիկէութիւնը Գաղատայի մէջ հաստատուած ուղղափառ եպիսկոպոսաց դէմ չելաւ։

Քանի մը հոգի ալ ուղղափառաց կողմէն եւ անոնք ի նպաստ առաջարկութեան խօսեցան եւ ամէնէն ետքը Ռասսէլ սկսաւ խօսիլ, ու Եւրոպայի Թագաւորաց իշխանները օրինակ բերելով, որոնց հաւանի Քահանայապետները կամ զիջանելով եւ կամ ուղղափառ Թագաւորներուն բանակցութիւնը առանձնելով՝ անոնց կրօնի եւ անոնց եկեղեցեաց բարւոյն գործածելու մարդ լանալան սրբութիւններ տուած էին, այսպէս չորրորդները բողոքական իշխանները ալ իրաւունք սեպելու կամ ցուցընելու կը ջանար, եւ ուղղհետեւ թէ Լորտ Ջ․ Ռասսէլ եւթը տարի առաջ հիմակուան բանակներուն ու բանաւ ձայները բողոքական դէմ խօսած ու գործած էր, անոր համար կրօնական ազատութեան եւ միւս պաշտպան կեցած եմ ու կը կենամ բանկէն ետքը, խօսքն այսպէս յառաջ տարաւ․ Ես շատ կը փափաքիմ որ ուղղափառները կրօնական եւ քաղաքական ազատութիւնները վայելեն, եւ չեմ կարծեր որ աւանկ մը աս բանս արգիլելու․ որենք մ՚առաջարկելու յօժարութիւն ունենամ։ Բայց Հռոմ Հաղթած բարոյ դիս չմէյհաւէցընելու՝ գահին վերին իշխանութիւնը եւ երկրին անկախութիւնը հաստատուն պահելու եռանդն ըլլալու։ Չեմ կարծեր որ այնպիսի բանի մը հնազնութեան ունենանք՝ որն որ աս երկրին վնաս կը բերէ։ Ըսէէ ետքը ծանոյց որ իր առաջարկութեան մէջ եւ ոչ ուղղափառաց ազատութեան դէմ եղող բառ մը պիտի՛ր խօսի, եւ խօսքն այսպէս լմնցուց։ Կը յուսամ որ խնդի հրաման կը տրուի առաջարկութիւնս ընելու։ Իս միջոց պատրաստ կը կենամ՝ զանիկա պաշտպանելու․ եւ թէ որ չեմ կրնար հաստատել որ Հռոմէական բանակը ընելուն իմ 1844էն եւ 1845էն տուած յառաջարկութեանս հետ համաձայն է, ի վերայ այսր ամենայնի երեւելի պարագաներ խնդի պաշտպանն ունիմ, այս ինքն՝ անձնական գիտցածս պատուհեցան եւ նոր յարձակման մը առջեւն առնելու համար նոր պաշտպանութեան միջոցներ հարկաւոր են։

Ասոր 14ին ժողովքին մէջ աս խնդիրը դարձեալ յառաջ գնաց եւ վարձելով շատերն ի կողմն եւ հակառակ խօսեցան, բայց ետքը քուէ ձգուելով՝ 63 քուէի դէմ 395 քուէով որոշուեցաւ որ Ռասսէլին առաջարկութիւնը կարդացուի, եւ իրօք ալ առաջին անգամ կարդացուեցաւ․ իսկ երկրորդ ընթերցումը փետրուարի 28ին ժողովքին ձգուեցաւ։

— Վ․ օր․ Տօրմէր եւ Լաքմէ լրագրերը՝ Թաւգուհւոյն 400,000 ուղղափառ Անգղիացիներէ ստորագրուած ծանուցագիր մը մատուցին, որուն մէջ իրենց իր գահուն ունեցած հաւատարմութիւնը կը յայտնեն, եւ միանգամայն կը ցուցընեն որ Ս․ Քահանայապետին՝ Անգղիոյ ուղղափառներուն վրայ ըրած կարգադրութիւնը միայն եկեղեցական եւ պարզապէս հոգեւոր է։

— Լոնտոն, փետրուարի 10։ Կիրակի օրն Անգլիոյ իշխանին արտեւտոից հանդէսին ժողովին գաղհերեց [illegible]։ Հանդէսը անանկը գացողներուն ասոր ստակը հիմա արդէն սահմանեցաւ։ Առաջին օրը որ ինչպէս կը կարծուի Թագուհին հանդիսարանը պիտի՛ր երթայ, միայն անոնց թող պիտի տրուի հոն մանելու, որոնք որ բոլոր հանդիսին անցնելու ժամանակին համար մուրց թուղթ առած են։ Ասոր թէղթերուն այրանց համար 3 իսկ կանանց համար 2 անգլիական ոսկի կ՚արժեն, եւ ուրիշին չեն կրնար տրուիլ։ Առաջին 2էն ու 3էն ետքը մտնելը՝ 1 փաւնդ սթերլին է․ 4էն մինչեւ 24ը 5 շիլլինկ։ Ասկէ ետեւ երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ու հինգշաբթի օրերը 1 շիլլինկ․ ուրբաթ օրերը $2^{1}/_{2}$ շիլլինկ, իսկ կիրակին օրերը 5 շիլլինկ։ — Արուեստից

հանդէսին մասնակից եղող ակումբներուն մէջ ամէնէն շատ բան խօսուած Գալլիա է, անկէ ետքը կուգայ Գերմանիա, Աւստրիա, Բէլգիա եւ Ռուսաստան, ետքը Սկանտինաւեան տէրութիւններն, Չուիցերիա եւ Հոլլանտա։ — Ուրիշ մասնաւոր կարգաւորութիւններն ալ որոշուեցան։ Շէնքին նոր կիսաւոր մաժանաւուններէն հարաւային կողմն եղածին մէջ ամէգործ նիւթերն ու բնական պիտի դրուին. Հիւսիսայինին մէջ մեքենաները, ձեռագործներն ու փոքրիկ արուեստից գործածները՝ կենդրոնի բաժնին մէջ պիտի դրուի։ Միջին ծառին առաջին կարգին մէջ փաղթակնտանեաց գործուածները պիտի շարուին. անոնց քովը թղթի ու տպագրութեան վերաբերեալ բաները, եւ ասոնցմէ ետքը կարգաւ տարրագործի, թղթագործի, հանքաց, բամբ, կաշիի, եւ այլն գործուածները պիտի դրուին։ Ոսկիէ ու արծաթէ բաները, մետաքսեղէններուն մեծ մասը եւ ուրիշ նոր գործի բաները վերնատունները պիտ'որ շարուին։ Թէպէտեւ հանդիսարանը միայն երկաթէ ու ապակիով շինուած է եւ կրակէ վախ չունի, ի վերայ այսր ամենայնի Լոնտոնի ապահովացուցման ընկերութիւնն անոր մէջը դրուելու նիւթերն ապահովցնելու համար առաւել շատ առնել կը պահանջէ, այսինքն 9 ամսուան համար հարիւրին 21 շիլլինկ։ Միայն Գալլիա 800,000 ստերլինի բան ապահովցնել կ'ուզէ, ուսկից յայտնի է որ աս ապահովացուցման ընկերութիւնն աղէկ գործք պիտ'որ տեսնէ։ Բայց չէնքին ամէն կողմն չըր խաչաձեւեալ պատած է, եւ թէ որ կրակ պատահելու ըլլայ, փախելու ճամբան ազատ էր...

Փոքրիկ լուրերի հաս հասած վերջին թեւերը կը ծանուցանեն որ Հննացող շատ նաւեր կորած Աւստրիանապարտի (Մանտուրին) մը Հրամանին առաջ Ինգլիա պիտ'որ գան արուեստից համար ամենեւ լաւ համար։ Այն նաւերը մեծ չափով յառաջ կանգնեին ծովէն եղան եւ թէ որ ասոր յուղարկութեան, 10 շարաթէն Լոնտոն կրնան հասնիլ, որովհետեւ շոգենաւները միւնոյ քաշելով կը տանին։ Այն մէկ նաւու մէջ 4 բնաւորք կայ, որոնք լաւ մեծի մասին թէքի եւ յանձնապահիկ փաճառական են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՏՐԵԶՏԱ, փետրուարի 13։ Շվարցէնպերկ իշխանն ու Պր. Մանթոյֆէլ հոս եկան, եւ դարձեալ իրենց համար պատրաստուած թագաւորական պալատն իջան։ Նշմարէն Պաւիէրայի եւ Վիւրթէմպէրկի պաշտօնեաններն կը սպասուին։ Այս պաշտօնեաններուն նորէն Տրեզտա ժողվիլը՝ Գերմանիայի խնդիրներուն երեւելի մասին որոշուիլը կը ցուցնէ, որոնց վրայ յանձնաժողովական ժողովները մինչեւ հիմա անանոյն փոխելով եւ գործունէութեամբ կը խորհէին։ Կ'ըսուի թէ պաշտօնեաներ քանի մը որ կենալէն ետքը՝ շուտով անկէ պիտի դառնան։

ՊՐՈՒՍԻԱ։ Պերլին, փետրուարի 16։ Վերին խորհրդարանին մէջ Պր. Լանիմ Շլեզվիկ-Հոլշթայնի գործոցութեանց վրայ պաշտօնէութեան հարցափորձ մը ըրաւ, եւ խառնակութեան բանած ծանրուն վրայ երկու քննութիւն ըրաւ։ Կը յուսէ որ իր առաջարկութիւնն յանձնաժողովական ժողովքին մէջ մերժուեցաւ։ Իմ կողմնակիցներս, կ'ըսէ, սաղէգիտեն որ պաշտօնեաները քաղաքական բաներու մէջ մեծագոյն ու հաստատութեամբ անհին, բայց ես եւ իմ կողմնակիցներս հայրենեաց ուժերը կը խօսինք թէպէտ եւ զօրու մը չըլլայ։ Պրուսիա, կ'ըսէ, Լոնտոնի խորհրդեան որոշմանցներին՝ որոնց դէմ յառաջացոյն բողոքեց, հիմա ի գործ կը դնէ։ Հոլշթայնի մէջ եղած դէպքերը եւ անդանկութեան առած յայտարարութիւնն լաւ գլխաւոր մասին կը պատմէ։ Կը հարցնէ թէ միայն Ցանիմարքային Շլեզվիկ-Հոլշթայնի սահմանները պիտ'որ որոշէ։ Եսքը կը կարծէ թէ աւելի աղէկ կ'ըլլայ թէ որ Գերմանիոյ եղած որոշմանցներուն համաձայն կարգաւորուէր, որովհետեւ երկու մեծ տէրութիւններէն բան մը չկըսուայնէր։ Նրծագրման բանը, կ'ըսէ, թէ որ մէկը կարծէ որ Շլեզվիկ-Հոլշթայնը հասարակաց կարգադրութիւններով դարձեալ սանոնց մէ բաները, զորոնք հիմա կոտրեցաւ։ Վերջապէս իր խօսքը կը լմնցնէ ըսելով թէ հաւկը քննել թէ Պրուս հետևային սահմանին վրայ Աւստրիացիներն ու Ցանիմարքացիներն բանկցայեալ 80,000 հոգւոյ բանակ մ'ունի։

Պաշտօնեաներուն գաղնէրէյին իրեն պատասխան պատասխան տուաւ. Պէտք չէ սպասել որ, ըսաւ, խնդիրներն ու տէրութիւնները հետ եղած երկրային խնդիրները հոս պատմեմ, որովհետեւ երկու կողման ալ մեծաբար է։ Հարկ չկայ որ պաշտօնեաներուն դէմ եղած ամբաստանութեանց պատասխան տամ։ Գիւտին բան է ամէն գործողութիւնները նախանձոմոլորական սկսել, բայց ասոր համար միայն անոնք մը հարկաւոր է որ մոլորաքծուլ լինուն ըլլայ։ Կ'ու-

զեմ միայն բանի մը առանձին դէպք յառաջ բերել, որոնք մեծ ապաւինութիւն կ'ունէին ու կառավարութենէն անխարդի բան մը խօսուին։ Խոստացուեցան պայմաններն եղած էր, կ'ըսէ, պատասխան եղաւ որ զօրքը Հոլշթայնի մէջ մնայ, բայց համաձայնութիւնը պէտք չէր ի գործ դրուիլ։ Աւելցուց որ Ռէնտսպուրկի բերդը Գերմանացի զօրքը բռնել, բայց Հոլշթայնի մէջ պէտք չէ որ զօրք մնայ։ Պրուսիա ու Աւստրիա կառավարութիւնները մտքերնին համապատասխան կը հաստատեն, Գերմանացի երեսփոխանը պաշտպանեց, աս բանի միայն խօսքով պիտ'որ լինէին, այլ գործքով։ Տէրութիւնները բաւական կ'ուզէին վերջը կան է որ սրբութեան, եւ ասոր սրբութեանց Հոլշթայնի տեղական կառավարութիւններ երկուքէն ալ կը խոստովանին։ Խոստովանութիւնները, Պրուսիայի կողմէն, Պրուսիա ու Աւստրիա Ցանիմարքային դէմ ծանրութեամբ ու սաստկութեամբ պիտ'որ գործեն, եւ թէ աս բանը Ցանիմարքային գիտէ, Շլեզվիկ-Հոլշթայնի մէջ բռած կարգադրութիւնները կը ցուցնեն։

Այս նիւթին վրայ ուրիշներն ալ խօսելէն ետքը, Լանիմին խնդիրը մեծ առաւելութեամբ մերժուեցաւ։

ՍԱՐՏԻՆԻԱ

Տուրին, փետրուարի 16։ Վիճնայէն զօրքը Օտեսսիան տէրութեան քաղաքը Պր. Գրիմալտի նորէն թագաւորին ներկայացաւ եւ մեծագոյն թագաւորին քաղաքակութիւն խորհեցաւ։

— Տէրութիւնն որոշեց որ Լոմպարտի պատերազմի ժամանակէն Սարտինիոյ մէջ ըլլալ պաշտօնեաներուն օգնութեան համար 130,000 լիրէ տրուի. որոնց վրայ Բիէմոնդի երեսփոխանները կը դնէ թէ կառավարութիւնն առաջ հարցնէ թէ ինչպէս աղուոր Թէոտոսիոյ մէջ բերմամբ խորհրդեան հետ համեմատ, եւ թէ բաւական զօրաւոր է աղէկ տեսութիւնները...

— Վէնէտիկ տուկեր Արեւելքի արդարութեան պաշտօնեան հրամանին վրայ պատիւ կը գրէ։ Արդարութեան հետ երկու եւ վերաբերեալ պիտի ըլլայ ասոր։ Կրցած քանի մը տարի կայ որ մեծա վասն ... կը ... կառավարութեան ժողովքին վերջին համար աչքերը իրենց երգին կրնան ըլլալ։ Թագաւորեան տոկոս ամբաստանութեան վերջին ըլլալով, չէր կարծեր որ կամքին ըլլայ պաշտօնին աղօթք կամովին ընդդէմ...

— Հռոմէն, փետրուարի 17։ Ֆէրարա ... պատիւ կը գրէ։ Կառավարութիւնը տասներեակ խորհրդարանին ... Մեծագոյն կամ ... Կապուցիններն կը պահեն, բայց ... վրայ քար ... կառավարութիւնը բաժանեց ... թշնամութեան ... աղօթքն ու ... Ֆրանսիան ... ...

ՀՌՈՄԱՅ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ

Հռոմ, փետրուարի 12։ Ռազմական պաշտօնեան ... 9ին Պապին հաստատ ... Բանակներն ... կը պատրաստէ, որ 6000 Աւստրիացի զօրք նորէն Հռոմի զօրաց ... պիտ'որ կազմեն։

— Հասարակապետութեան ժամանակին եղած ... ժողովքին ... Հռոմի ... մէջ ... համար ... վերջին ... պիտ'որ ... պատմէ ...

— Օռվիէթոյէն ... կը գրէ թէ ... 1000 ... 1000 փրանք, ... 200 փրանք ... իրենց ... ըրած են։

— Վէրոնա, փետրուարի 10ին ...

մէջ պատիւ կը գրէ։ Նոր եկած պաշտօնական լուրը կը հաստատէ որ Պոլկինցիայէն Չերքէսս գացող զօրքերուն արշաւանքն յաջողած է. ինչու որ շատոնցմէ ի վեր բանտ մնած շարաւորէ մը խոստովանութեամբ անդնկութիւն առնելով՝ պարէն բառն հոգւոյ չափ ասպատակներ իրենց բնակութեան մէջ բռնեցին, որոնցմէ շատերը համաշխարհէ ասպատակութեան դերին կը վերաբերէին։ Գրեթէ անմնում քաղն ալ արգելած գէղեր, գողցուած բաներ կային, որոնց մէջ շատ տարածքներ ալ կայ՝ որ վերջին օրերը պատահած յարձակման, եւ մանաւանդ Պոկլինցիոյի պատահմամբ վրայ հասարակաց կաշառներ կրնայի ծնանիլ։ Նոյնպէս Վերբոսա գաւառին մէջ ուրիշ 7 հոգի ալ բռնուեցան, որոնք կ'երեւայ թէ Գանուստին վրայ եղած յարձակման մէջ մաս մ'ունէին։ Աս ծանր յանցաւորները պատուհասներուն ձեռքը յանձնելով՝ կը յուսացուի որ աստոց մէկալ ընկերները ալ կը յայտնուին ու կը բռնուին, որով անյանդուգն ու գործօրեւի յարձակմանց վախնան մը կը տրուի. ինչու որ աս բազմաթիւ ասպատակաց փախչելուն ըլլած յարձակմունքները՝ ժողովրդեան անձնական ապահովութեան ու առանձնականաց ինչքերը վտանգի մէջ դրած է։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ, փետրուարի 7։ Պատերազմի պաշտօնեան, որն որ եկեղեցոյ համար գրուած յանձնարարական ժողովքին հետ անմիաբան էր, իր հրաժարականը տուաւ, թագուհին ալ ընդունելով՝ անոր տեղը Լերզունտի զօրավարը պաշտօնեայ անուանեց։ Կ'երեւայ թէ պատերազմի եկեղեցոյ վրայ առաջարկուած մեծամեծ չափաւորութիւնները Միրաֆլ կամելու պաշտօնէն հրաժարելուն պատճառ եղած ըլլան։

Փետրուարի 12ին Հերսոգական լրագր կը ծանուցանէ որ ասկէ պաշտօնէից պաշտօնին յաճախելուն վրայ եղած հարցափորձը խորհրդարանին մէջ մեծ շփոթութիւն հանած ըլլայ։ Մուրիլլոյ պաշտօնեաներուն գաղթէլցին յայտնեց որ եթէ խորհրդարանին մեծ մասը պաշտօնէից դէմ եղեր ըլլայ, կամ խնդիրը կը հրաժարին եւ կամ խորհրդարանը կը լուծեն։

ՊՈՐՏՈՒԿԱԼ

ԼԻՍՍԱՊՈՆ, փետրուարի 3։ Այսօր առաւօտուն մեծափառ թագուհին աղջիկ զաւակ մը ծնաւ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈՍՆԱ, փետրուարի 14։ Թրիեսթէյի Լրագիրը Մոսթարին անցուդարձին վրայ այսպէս կը գրէ։ Օմերփաշան փութալով, որովհետեւ Մոսթարէն եկած, կը պատմէ թէ անոնց 5ին ջօվէր փաշայ զօրագնդովին բանակին մէկ մասը Օքէնովէրգէյին առաջնորդութեամբն անանց արգելք մը Փօկնիցցա անցրեց, զոր որ ապստամբները թող տուած էին, ասկէ եւ Մոսթարէն 8 ժամ հեռու Գյուրջի գեղին քով ապստամբները վերջին հեղ զարնուեցաւ։ Թագաւորական զօրքը 1500 հոգի էր, իսկ ապստամբներունը 1000։ Երկու կողմէն ալ գրեթէ հարիւրական հոգի պատերազմի դաշտին վրայ ինկան, առանց որոշել յաղթութեան, որովհետեւ գիշերը վրայ գալով՝ երկու կողմն ալ իրենց տեղերը քաշուեցան։

Երկրորդ օրն ապստամբները ետ քաշուեցան, եւ օգնութեան կը սպասէին, զորն որ Գամլոս փաշէն խոստացաւ, բայց նոյն օգնութիւնը չեկաւ։ Ընծայ 9ին թագաւորական զօրքին հետ նորէն զարնուեցան եւ երկու ժամ պատերազմելէն ետքը՝ շատ գերի եւ իրենց մի միայն թնդանօթը թող տալով՝ չորս կողմը ցրուեցան։ Խռովարարները Մոսթար քաշուեցան, ուր իրենց զօրութիւնը ժողվեցին. բայց երբոր Գամլոս փաշէն իրենց օգնութիւն չհասաւ, ապստամբաց գլխաւորները փախան, եւ մնացածները վճռելով ցրուեցան։ Երկրորդ օրը թագաւորական զօրքն առանց դիմադրութեան՝ Մոսթար մտաւ, որն որ Պոսնիայի ապստամբութեան գլխաւոր եւ վերջին ապաստանարանն էր։ Աս յաղթութեամբ կը յուսացուի որ Պոսնիայի խռովութիւնները կը վերջանան, եւ երկիրը խռովարարներէն ազատելով՝ երկրագործութիւնն ու վաճառականութիւնը նորէն կը ծաղկին ու կը յառաջանան։

ՕՐԻՍՏՈՍԵԱՆ ՆԱՅԵՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ անակնկալ դէպք մ'առիթ, որն որ աստուծու ինչպէս մեզի նոյնպէս ազգային ալ խիստ ցաւալի է, կ'ուզենք ըսել Կոստանդնուպոլսեցիներուն Պօղոս ազգին տաղավար սեղանները պատահած մահուան տրտմալի լուրը։ Կարծ օգտակար մէջէն անուանի ու երեւելի անձ մ'ալ կորսընցուցինք։ Հանգուցեալն պաշտօնական ընտանեաց սուրբ ու ցաւ եւ ազգային այնպիսի մեծ կորուստին վրայ ունեցած արտմութեանն՝ ուրիշ բան չկրնար մեզնէ, բայց եթէ իր բարեգործութեանց ու առաւելագրաւութեան յիշատակը, որն որ ամենուն սրտին մէջ

[illegible]

Հայոց Մատենագրութեան դասախօսութիւն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ

(Շարունակութիւն. Տես 1850 թիւ 50 ու 52, եւ 1851 թիւ 2 ու 5)

3. [illegible]

[illegible]

(Մնաց շարունակելի)

Ի Ն Ճ Գ Ի Տ Ա Կ Ա Ն

[illegible]

[illegible]

1 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

1 [illegible]

քին մէջ մնաց, բաւական է գէպ ի Լոնտոնպուրկ ծանուցանելու Հարկաւոր բան մ'ունի, ուր որ նոյն բոպէին մէջ իր բարեկամը պատրաստ կը սպասէ որ իր լուրն առնէ եւ անմիջապէս պատասխանն տայ։

Մետալիքասան 100 ֆիորինի	269¼		3
Աւստրիական ֆիորինի 100 ֆիորինի	129½		½
Լոմպարտ 300	125		3
Լոնտոն 1	12,41		1
Համպուրկ 100	186½		2
300	151		3
Մարսիլիա 300	152½		3
Փարիզ 300	152½		3
120	129½		3
(Փետր. 18) 352—353	1		31